

Inleiding

Werkgevers hebben de mogelijkheid om een firmawagen ter beschikking te stellen aan hun werknemers die deze naast gebruik voor beroepsdoeleinden ook kunnen aanwenden voor privégebruik. Dit privégebruik omvat niet enkel verplaatsingen die ze in hun vrije tijd maken (bv. een rit naar de bakker of bezoek aan familie), maar ook het woon-werkverkeer.

Solidariteitsbijdrage / CO₂-bijdrage

1 Toepassingsgebied

1.1 Ondernemingen onderworpen aan de CO₂-bijdrage

De CO₂-bijdrage is een werkgeversbijdrage die verschuldigd is wanneer:

- de werkgever het voertuig ter beschikking stelt aan werknemers;
én
- het voertuig ook voor andere dan beroepsdoeleinden wordt gebruikt (bv. woon-werkverkeer, privaat gebruik of collectief vervoer van werknemers).

Er wordt geen onderscheid gemaakt of het voertuig rechtstreeks of onrechtstreeks (bv. via leasingmaatschappij) ter beschikking wordt gesteld. De CO₂-bijdrage is ook verschuldigd wanneer de werknemer zelf voor (een deel van) de financiering of gebruik van het voertuig betaalt.

Voertuigen gebruikt door zelfstandige bedrijfsleiders zijn derhalve uitgesloten.

1.2 Voertuigen onderworpen aan de CO₂-bijdrage

Alleen de voertuigen die behoren tot de categorieën M1 en N1, zoals beschreven in het K.B. van 15 maart 1968 (houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's moeten voldoen), worden onderworpen aan de CO₂-bijdrage :

M1	voor het vervoer van passagiers ontworpen en gebouwde voertuigen met ten hoogste 8 zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend.
N1	voor het vervoer van goederen bestemde voertuigen met een maximale massa van ten hoogste 3,50 ton.

Eenvoudig uitgedrukt gaat het dus om alle voertuigen behalve moto's en vrachtwagens (+ 3,50 ton). Lichte vrachtwagens zijn derhalve niet per definitie uitgesloten van de verplichte CO₂-bijdrage.

Gewone voertuigen:

Voor gewone voertuigen bestaat een wettelijk weerlegbaar vermoeden dat elke firmawagen die gebruikt wordt door een werknemer ook privé wordt gebruikt en dus onderworpen is aan CO₂-bijdrage. Indien een bedrijfsvoertuig buiten de werkuren ter beschikking blijft van de werknemer en de werkgever beweert dat het voertuig niet voor privédoeleinden wordt gebruikt, zal de RSZ dat niet zonder meer aanvaarden. Het louter bestaan van een verbod op het gebruik van bedrijfswagens voor privégebruik binnen de onderneming is onvoldoende. De werkgever zal moeten kunnen aantonen dat er voor het gebruik van de bedrijfsvoertuigen een coherent systeem wordt gehanteerd dat o.a. rekening houdt met de functieomschrijving van de betrokken werknemers, waarbij er tevens effectief wordt gecontroleerd op eventueel misbruik van de bedrijfswagens en waarbij de vastgestelde inbreuken voldoende zwaar worden gesanctioneerd. Dit impliceert ook dat de werkgever ervoor moet zorgen dat wanneer de werknemer voor een langere periode (= meer dan één week) geen arbeidsprestaties moet leveren (bv. vakantie, ziekte), het voertuig in principe tijdens die periode niet ter beschikking van de werknemer mag blijven.

Utilitaire voertuigen:

Een utilitair voertuig is een voertuig dat valt onder het toepassingsgebied van de solidariteitsbijdrage maar door de fiscus wordt gekwalificeerd als echte lichte vracht. Deze voertuigen worden fiscaal belast op basis van de werkelijke waarde van het voordeel en niet op basis van de forfaitaire waardering (zie verder).

Het woon- werkverkeer met een voertuig dat valt onder de fiscale definitie van een lichte vracht wordt niet beschouwd als privégebruik. Bij louter gebruik voor woon- werkverkeer en beroepsmatige verplaatsingen is aldus geen solidariteitsbijdrage verschuldigd voor utilitaire voertuigen. Indien utilitaire voertuigen ook voor zuivere privéverplaatsingen gebruikt worden, is de solidariteitsbijdrage wel verschuldigd. In tegenstelling tot bij gewone voertuigen, gaan de inspectiediensten er niet van uit dat utilitaire voertuigen privé gebruikt worden, maar het tegenbewijs kan geleverd worden.

2 Berekening

De CO₂-bijdrage is een forfaitaire maandelijkse werkgeversbijdrage die elk kwartaal moet aangegeven en betaald worden aan de RSZ.

De bijdrage wordt berekend op basis van de CO₂-uitstoot (factor Y) van het voertuig. De CO₂-uitstoot wordt vermeld op het gelijkvormigheidsattest of op het proces-verbaal van gelijkvormigheid van de wagen of in de gegevensbank van de Dienst Inschrijvingen van de Voertuigen (DIV) van de FOD Mobiliteit en Vervoer. De gegevens van CO₂-uitstoot kunnen ook geconsulteerd worden op de website van FOD Leefmilieu:

<http://health.fgov.be> > Sectie MILIEU > Voertuigen en brandstoffen > Wagens > CO₂-gids.

Vanaf 2021 zijn autoconstructeurs niet meer verplicht om naast een WLTP-waarde ook nog een NEDC 2.0-waarde te berekenen. Hierdoor zijn er vanaf 2021 voertuigen die:

- nog gehomologeerd zijn volgens de oude NEDC-test en waarvoor de autoconstructeur dus enkel een NEDC-waarde ('NEDC 1.0') heeft vermeld op het gelijkvormigheidsattest;
- gehomologeerd zijn volgens de nieuwe WLTP-test en waarvoor de autoconstructeur zowel een NEDC 2.0-waarde als een WLTP-waarde heeft vermeld op het gelijkvormigheidsattest;
- gehomologeerd zijn volgens de nieuwe WLTP-test en waarvoor de autoconstructeur enkel een WLTP-waarde heeft vermeld op het gelijkvormigheidsattest.

Dit houdt in dat volgende CO₂-uitstoot gebruikt moet worden:

- de NEDC 1.0 CO₂-waarde wanneer het voertuig enkel een NEDC-waarde heeft;
- de WLTP CO₂-waarde wanneer het voertuig enkel een WLTP-waarde heeft;
- de NEDC 2.0 CO₂-waarde **of** de WLTP-CO₂-waarde (vrije keuze) wanneer het voertuig zowel een NEDC 2.0-waarde als een WLTP-waarde heeft. Salar houdt rekening met de laagste (=meest voordelige) waarde.

Indien de CO₂-uitstoot niet beschikbaar is, gelden volgende vaste waarden:

- 182 g/km voor benzine- of LPG-voertuigen;
- 165 g/km voor diesellootvoertuigen.

De berekeningswijze voor de maandelijkse bijdrage vanaf 01.01.2023 is als volgt :

Benzinevoertuigen	$((Y \times \text{€ } 9,00) - 768) \times 1,5046$: 12
Diesellootvoertuigen	$((Y \times \text{€ } 9,00) - 600) \times 1,5046$: 12
LPG-voertuigen	$((Y \times \text{€ } 9,00) - 990) \times 1,5046$: 12
Elektrische voertuigen	€ 31,34 (= minimumbijdrage)

Het bedrag van de bijdrage wordt telkens geïndexeerd op 1 januari. Vanaf 01.01.2023 bedraagt de indexatiecoëfficiënt 1,5046.

Voor de firmawagens aangekocht, gehuurd of geleased vanaf 01.07.2023 zal de maandelijkse bijdrage aanzienlijk verhoogd worden aangezien deze vermenigvuldigd moet worden met volgende factor:

Vanaf 01.07.2023	x 2,25
Vanaf 01.01.2025	x 2,75
Vanaf 01.01.2026	x 4,00
Vanaf 01.01.2027	x 5,50

Een wagen wordt beschouwd als zijnde aangekocht voor 01.07.2023 wanneer er een bestelbon opgesteld en ondertekend werd voor deze datum. De wagen dient dus niet geleverd te zijn voor 01.07.2023. Wat betreft huur en leasing wordt gekeken naar de datum waarop de lease- of huurovereenkomst gesloten werd.

Deze verhoging geldt niet voor elektrische voertuigen aangezien daar de minimumbijdrage van toepassing is.

Voor 2023 belooft het basisbedrag van de maandelijkse minimumbijdrage € 20,83. Na toepassing van de hierboven vermelde indexatiecoëfficiënt bedraagt voor 2023 de maandelijkse solidariteitsbijdrage minimaal € 31,34 (= € 20,83 x 1,5046).

Het (niet-geïndexeerde) basisbedrag van deze maandelijkse minimumbijdrage wordt in de toekomst verhoogd als volgt:

Vanaf 01.01.2025	€ 23,41
Vanaf 01.01.2026	€ 25,99
Vanaf 01.01.2027	€ 28,57
Vanaf 01.01.2028	€ 31,15

Er is geen enkele proratiseringsregel voorzien. Een onvolledige maand wordt gelijkgesteld met een volledige maand.

3 Vrijstelling CO₂-solidariteitsbijdrage voor collectief vervoer

Voor collectief vervoer van werknemers is in principe een CO₂-solidariteitsbijdrage verschuldigd. Indien er evenwel aan een aantal voorwaarden voldaan wordt, geldt er een vrijstelling.

Momenteel wordt er voorzien in een vrijstelling van CO₂-solidariteitsbijdrage wanneer volgende voorwaarden cumulatief zijn vervuld:

- Het moet gaan om een systeem van vervoer van werknemers waarin gebruik gemaakt wordt van een voertuig behorend tot de categorie N1 of M1. Dergelijk systeem moet het voorwerp uitmaken van een ondernemings- of sector-CAO of van een andere reglementering overeengekomen tussen werkgever en werknemers.
 - Voor **voertuigen cat. N1** (voertuigen bestemd voor goederenvervoer van max. 3,5 ton) is geen CO₂-solidariteitsbijdrage verschuldigd indien:
 - naast de chauffeur nog minstens 2 andere werknemers van de onderneming in het voertuig aanwezig zijn gedurende minstens 80 % van het afgelegde traject van en naar de woonplaats van de chauffeur
 - OF
 - naast de chauffeur nog 1 werknemer van de onderneming aanwezig is gedurende minstens 80 % van het afgelegde traject van en naar de woonplaats onder de voorwaarde dat het voertuig minder dan 3 plaatsen bevat of de ruimte voorbehouden voor het vervoer van personen uit één enkele zitbank of slechts uit één rij zitplaatsen bestaat.

- Voor **voertuigen cat. M1** (voertuigen bestemd voor personenvervoer met max. 8 zitplaatsen, de zitplaats van de chauffeur niet meegerekend) is er geen CO₂-solidariteitsbijdrage verschuldigd indien:
 - het voertuig beschikt over minstens 5 zitplaatsen (telkens chauffeur niet inbegrepen) én;
 - naast de chauffeur gewoonlijk minstens 3 andere werknemers van de onderneming aanwezig zijn, gedurende minstens 80 % van het afgelegde traject van en naar de woonplaats van de chauffeur.
- Het voertuig behorend tot cat. M1 moet geïdentificeerd zijn.
- Er mag geen ander privégebruik zijn van dit voertuig.

De werkgever draagt de bewijslast van deze elementen.

4 Sanctie

De werkgever waarbij wordt vastgesteld dat er firmawagens (onderworpen aan de CO₂-solidariteitsbijdrage) niet worden aangegeven of hiervan onvolledige en/of onjuiste aangiften werden gedaan, is een forfaitaire vergoeding verschuldigd bovenop de normale aangifte. Deze forfaitaire sanctie is gelijk aan het dubbele van de ontdoken solidariteitsbijdrage voor deze bedrijfswagens. Mits uitzonderlijke omstandigheden kan een ontheffing bekomen worden tot 50 %; mits dwingende redenen van billijkheid een ontheffing tot 100 %. Deze ontheffingen worden slechts zeer uitzonderlijk toegestaan.

Voordeel in natura

1. Toepassingsgebied

Het voordeel alle aard voor het privégebruik van een firmawagen geldt voor elke gebruiker van het voertuig, ongeacht het statuut (werknemer of bedrijfsleider/zelfstandige).

Wat de voertuigen betreft, dient er een onderscheid te worden gemaakt naargelang het voordeel forfaitair, dan wel op haar werkelijke waarde wordt geschat. Voor onderstaande voertuigen dient het voordeel **forfaitair** te worden bepaald:

- personenwagens;
- wagens voor dubbel gebruik;
- minibussen;
- onechte lichte vrachtwagens (voertuigen die niet voldoen aan de technische voorwaarden om als lichte vrachtwagens te worden ingeschreven bij DIV, bv. 4x4's zonder achterbank).

Voertuigen die hiervan uitgesloten zijn, zoals moto's en lichte vrachtwagens/bestelwagens, dienen bij de genietter van het voordeel belast te worden op basis van de **werkelijke waarde** van het voordeel en dus niet forfaitair op basis van de CO₂-uitstoot.

2. Berekening in hoofde van werknemer

2.1 Forfaitaire waardering van het voordeel in hoofde van de werknemer

Het voordeel wordt berekend door een CO₂-coëfficiënt toe te passen op 6/7^e van de cataloguswaarde. Onderstaande basisformule dient toegepast te worden:

Dieselmotoren: $(\text{cataloguswaarde} \times (((\text{CO}_2 - 67) \times 0,1) + 5,5) / 100) \times 6/7$

Benzinewagens, LPG, aardgas: $(\text{cataloguswaarde} \times (((\text{CO}_2 - 82) \times 0,1) + 5,5) / 100) \times 6/7$

Elektrische wagens, waterstof: $(\text{cataloguswaarde} \times 4\%) \times 6/7$

- Cataloguswaarde: de catalogusprijs van het voertuig in nieuwe staat bij verkoop aan een particulier, inclusief opties en werkelijk betaalde BTW, zonder rekening te houden met enige korting, vermindering, rabat of restorno.

De cataloguswaarde wordt in functie van de ouderdom verminderd aan de hand van een systeem van progressieve waardevermindering (6 % per jaar) met een minimumwaarde vastgelegd op 70 %. Als startpunt neemt men de eerste inschrijving van het voertuig en een begonnen maand telt voor een volledige maand.

Periode verstreken sinds de 1 ^e inschrijving van het voertuig:	In aanmerking te nemen % van de cataloguswaarde:
Van 0 tot 12 maanden	100 %
Van 13 tot 24 maanden	94 %
Van 25 tot 36 maanden	88 %
Van 37 tot 48 maanden	82 %
Van 49 tot 60 maanden	76 %
Vanaf 61 maanden	70 %

Vanaf 2021 zijn autoconstructeurs niet meer verplicht om naast een WLTP-waarde ook nog een NEDC 2.0-waarde te berekenen. Hierdoor zijn er vanaf 2021 voertuigen die:

- nog gehomologeerd zijn volgens de oude NEDC-test en waarvoor de autoconstructeur dus enkel een NEDC-waarde ('NEDC 1.0') heeft vermeld op het gelijkvormigheidsattest;
- gehomologeerd zijn volgens de nieuwe WLTP-test en waarvoor de autoconstructeur zowel een NEDC 2.0-waarde als een WLTP-waarde heeft vermeld op het gelijkvormigheidsattest;
- gehomologeerd zijn volgens de nieuwe WLTP-test en waarvoor de autoconstructeur enkel een WLTP-waarde heeft vermeld op het gelijkvormigheidsattest.

Dit houdt in dat volgende CO₂-uitstoot gebruikt moet worden:

- de NEDC 1.0 CO₂-waarde wanneer het voertuig enkel een NEDC-waarde heeft;
- de WLTP CO₂-waarde wanneer het voertuig enkel een WLTP-waarde heeft;
- de NEDC 2.0 CO₂-waarde of de WLTP-CO₂-waarde (vrije keuze) wanneer het voertuig zowel een NEDC 2.0-waarde als een WLTP-waarde heeft. Salar houdt rekening met de laagste (=meest voordelige) waarde.
- CO₂-coëfficiënt: deze coëfficiënt is afhankelijk van de CO₂-uitstoot en brandstoftype van het voertuig.

$$= ((\text{CO}_2\text{-uitstoot} - \text{referentie CO}_2\text{-uitstoot}) \times 0,1) + 5,5\% \quad (\text{max } 18\%, \text{ min } 4\%)$$

De referentie CO₂-uitstoot wordt jaarlijks bij K.B. vastgelegd en bedraagt voor 2023:

- 67 gr/km voor dieselloftuigen;
- 82 gr/km voor benzine-, lpg- of aardgasvoertuigen.

Het CO₂-basispercentage is 5,5 %. Dit percentage wordt aangepast indien de CO₂-uitstoot van de wagen hoger of lager ligt dan de referentie-uitstoot (67 gr/km of 82 gr/km).

Als de CO₂-uitstoot *hoger* ligt dan deze referentie-uitstoot (5,5 %), wordt de coëfficiënt verhoogd met 0,1 % per CO₂-gram (met een maximum van 18 %).

Als de CO₂-uitstoot *lager* ligt dan deze referentie-uitstoot, wordt de coëfficiënt verminderd met 0,1 % per CO₂-gram (met een minimum van 4 %).

De CO₂-uitstoot wordt meegedeeld door de Directie Inschrijvingen Voertuigen (DIV) en wordt vermeld op het inschrijvingsbewijs van de wagen. Voor voertuigen waarvoor geen gegevens beschikbaar zijn bij de DIV worden volgende vaste waarden gehanteerd:

- 205 g/km voor benzine-, lpg- of aardgasvoertuigen;
- 195 g/km voor dieselloftuigen.

Het bekomen voordeel alle aard zal nooit lager mogen liggen dan € 820,00 per jaar (basisbedrag dat jaarlijks geïndexeerd wordt). Voor inkomstenjaar 2023 bedraagt het geïndexeerde minimum voordeel alle aard € 1.540,00 per jaar.

2.2. Waardering volgens de werkelijke waarde in hoofde van de werknemer

Dit wil zeggen dat het voordeel gelijk is aan de werkelijke besparing die het voordeel voor de werknemer oplevert. Hiervoor moet de kost geschat worden op basis van de gereden kilometers (ook woon-werkverkeer) om als voordeel getaxeed te worden. Voor deze schatting houdt men o.a. rekening met de kost van de brandstof en het onderhoud, de verzekeringspremie, het merk en type van wagen, ...